

Oględziny



Asp. szt. Małgorzata Krzyżan
Szkoła Policji w Pile

Podstawy prawne oględzin

Na podstawie art. 207 § 1 k.p.k. w razie potrzeby dokonuje się oględzin miejsca, osoby, rzeczy. Oględziny stanowią pierwszą i podstawową czynność dowodową, od której w dużej mierze zależy wykrywalność oraz skuteczność procesu dowodowego.





Zadania oględzin

Zadania oględzin to:

- Wykrycie śladów mających związek ze zdarzeniem i ich zabezpieczenie;
- Utrwalenie wyglądu i stanu przedmiotu oględzin, ze szczególnym uwzględnieniem miejsca znalezienia śladów;
- Rekonstrukcja przebiegu badanego zdarzenia i wnioskowanie prowadzące do ustalenia jego skutków.

Oględziny miejsca



Oględziny miejsca obejmują zarówno pomieszczenia, jak otwartą przestrzeń, oczywiście może to być również las. Oględziny miejsca są dokonywane w początkowej fazie postępowania przygotowawczego, istotne jest, by przeprowadzone zostały w odpowiednio krótkim czasie od zdarzenia. Wszelka zwłoka może pociągnąć za sobą nieodwracalne skutki.

Oględziny rzeczy



Oględziny rzeczy to czynność przeprowadzona najczęściej wobec dowodów rzeczowych odnalezionych na miejscu oględzin miejsca przestępstwa lub ujawnionych i zajmowanych podczas przeszukania albo znalezionych przy osobie podejrzanej.

Czynności kryminalistyczne

Kryminalistyka to dyscyplina naukowa zajmująca się wykrywaniem przestępstw i identyfikacją ich sprawców, to nauka o rozpoznawaniu, wykrywaniu i udowadnianiu przestępstw oraz zapobieganiu im.



Kryminalistyczne badanie miejsca zdarzenia

Kryminalistyczne badanie miejsca zdarzenia to zespół wzajemnie powiązanych działań o charakterze procesowym i pozaprocesowym prowadzonych przez organy ścigania w celu wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności zaistniałego zdarzenia, ustalenia jego charakteru, wskazania ewentualnych sprawców oraz zebrania materiału dowodowego na podstawie ustaleń poczynionych na miejscu jego ujawnienia.



ŚLAD



Śladem w pojęciu kryminalistyki jest szczególna, dająca się spostrzec pozostałość zdarzeń.

Analiza śladów pozwala na identyfikację osób, zwierząt i rzeczy, które w zdarzeniu uczestniczyły.

Kryminalistyczna definicja śladu, zawiera się w twierdzeniu, że śladem jest zmiana w obiektywnej rzeczywistości, która (jako spostrzegalne znamiono po zdarzeniach) może umożliwić odtworzenie i ustalenie zgodnego z rzeczywistością przebiegu tych zdarzeń.



PODZIAŁ ŚLADÓW

1. Ślady obejmujące m.in. odbitki linii papilarnych palców, plamy substancji chemicznych lub biologicznych będące elementami obcymi, ale **nienaruszającymi jego struktury czy kształtu.**
2. Ślady **zdeformowania kształtu podłoża** (np. ślady narzędzi w drewnie) bądź naruszenia jego wewnętrznego układu strukturalnego (np. ślady użycia materiałów wybuchowych czy chemicznych środków żrących).
3. Odrębne od podłoża **przedmioty zgubione lub porzucone**, mające związek z popełnionym przestępstwem.

Podział śladów





Podział śladów

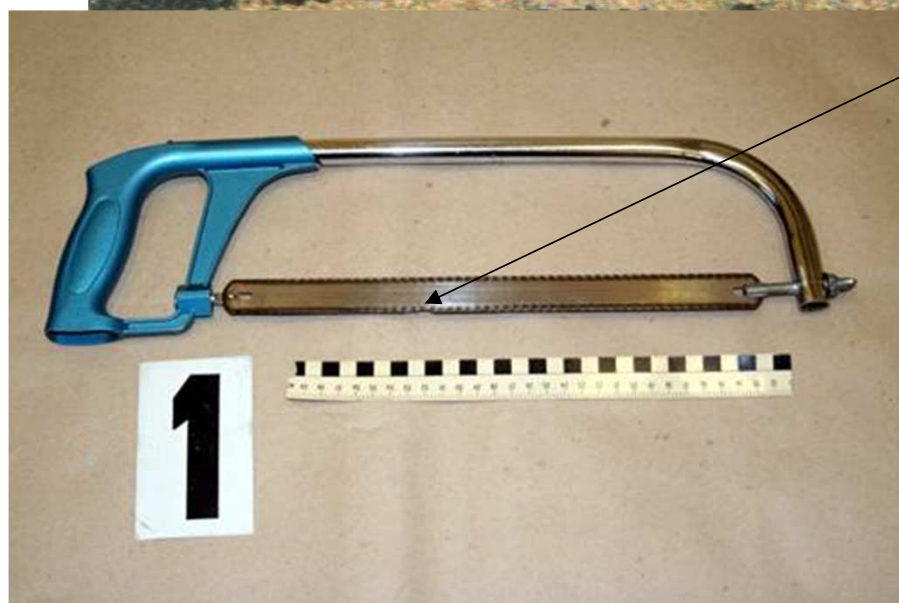
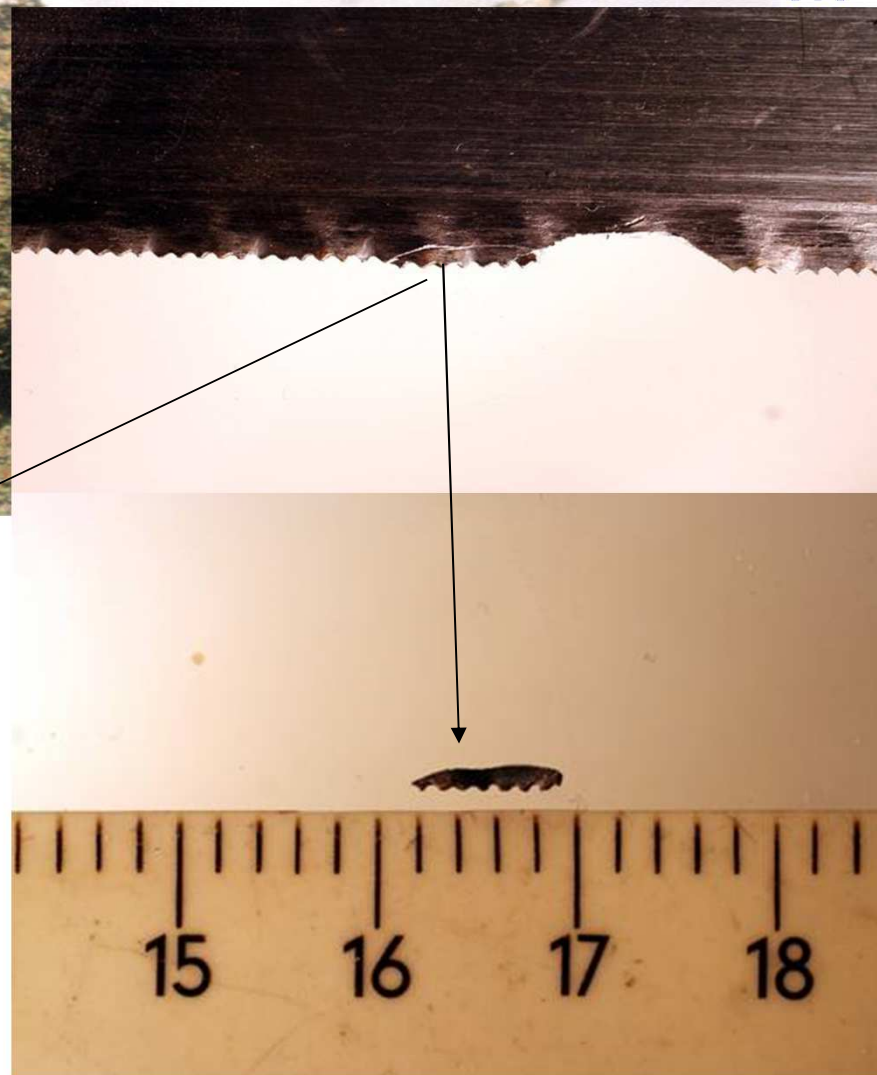
**Podziałów śladów ze względu na przedmiot
który ślad pozostawił**

- **Daktyloskopijne**
- **Mechanoskopijne**
- **Traseologiczne**
- **Biologiczne**
- **Fizykochemiczne**
- **Fonoskopijne**
- **Broni palnej**
- **Dokumenty i urządzenia do ich sporządzania**
- **Inne**

Ślady i ich wykorzystanie

M

m



Ślady i ich wykorzystanie

Do badań identyfikacyjnych „na całość” mogą też trafić kawałki ”krążki” drewna, szczególnie w wypadkach dotyczących kradzieży drewna z lasu; przy ustalaniu, czy dwa kawałki drewna (lub więcej) stanowiły przed rozdzieleniem jedną całość (drzewo).



Ślady i ich wykorzystanie

Traseologia zajmuje się badaniem śladów powstających w wyniku przemieszczania się człowieka, pojazdów i zwierząt; są to ślady stóp obutych i bosych, opon, płóz, gąsienic, kopyt, racic, łap, a także wleczenia.



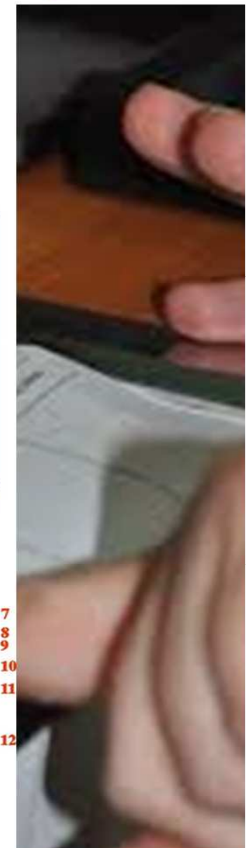
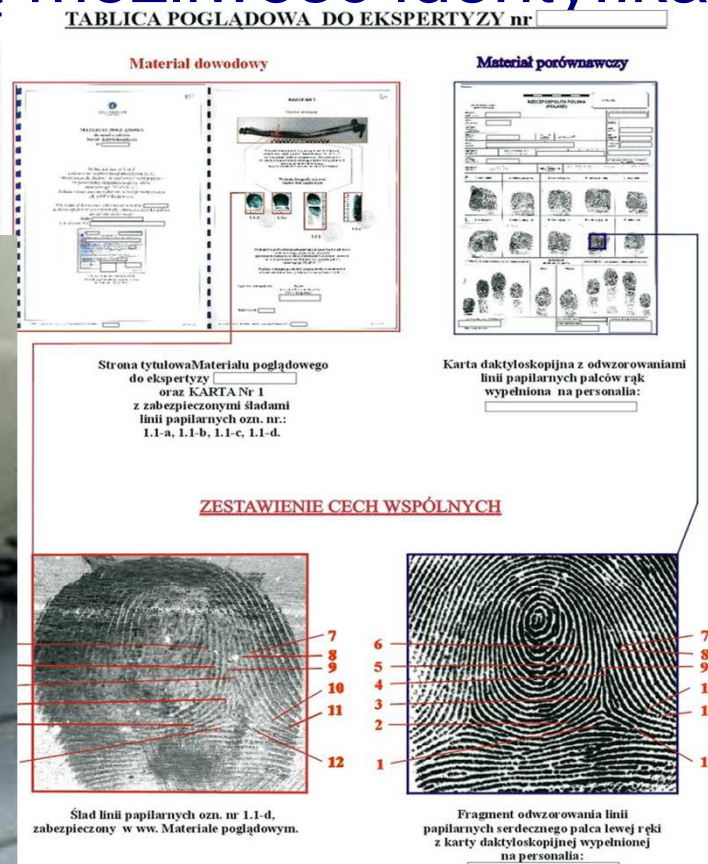
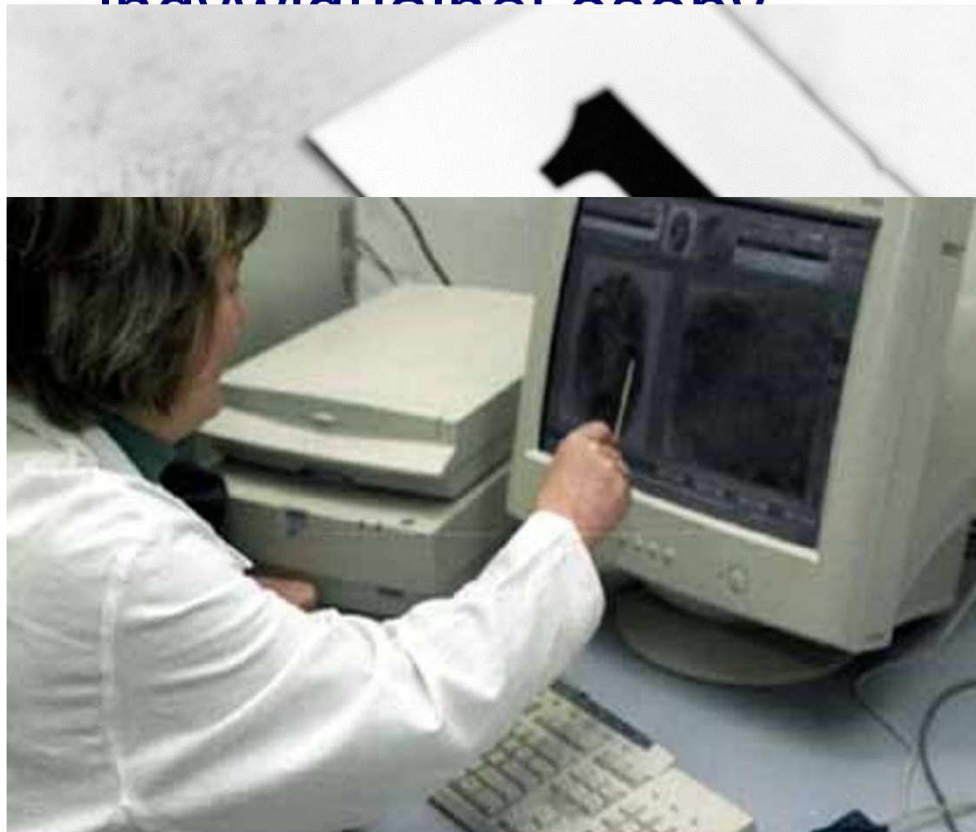
Ślady i ich wykorzystanie

Daktyloskopia zajmuje się identyfikacją osoby na podstawie odbitek linii papilarnych palców dłoni. Pozwala na indywidualną identyfikację człowieka. Oprócz daktyloskopii istnieje też podoskopia, chejroskopia, chejloskopia, a także gętyloskopia.



Ślady i ich wykorzystanie

Dzięki prowadzonym zbiorom daktyloskopijnym i właściwościom śladów daktyloskopijnych (3xN; niepowtarzalność, niezmienność, niezniszczalność), ślady daktyloskopijne dają możliwość identyfikacji indywidualności osoby.



Ślady i ich wykorzystanie

Gantiskopia zajmuje się badaniem śladów pozostawionych przez rękawiczki.



Ślady i ich wykorzystanie

Osmologia to nauka o zapachach, wykorzystywana w kryminalistyce. Ślady zapachowe powstają na skutek bezpośredniego kontaktu z przedmiotem lub miejscem. Zapach może być zdjęty: z klamek, ścian, chodników, siedzeń samochodowych, ze sznurów, **z drewna**, krwi, potu, innych wydzielin, włosów, **narzędzi**, ze **śladów na ziemi i śniegu**.



Monitoring wizyjny

Skutecznym źródłem dowodowym i źródłem informacji o przestępstwie jest monitoring wizyjny. Systemy monitoringu wizyjnego znajdują zastosowanie w wielu dziedzinach. Monitoring wizyjny jest przydatny zwłaszcza w miejscach szczególnego zagrożenia, nadaje się do zabezpieczenia mienia i osób, ponadto znajduje zastosowanie w ochronie przeciwpożarowej i ochronie środowiska.



Ślady biologiczne

W kryminalistyce zastosowanie ma podział śladów biologicznych w ujęciu anatomiczno – fizjologicznym. Można wyróżnić trzy zasadnicze grupy śladów biologicznych:

- **Pochodzenia tkankowego** (np. krew, włosy i sierść, naskórek, paznokcie, pazury, kości, zęby, tkanki miękkie, ciało szkliste oka, a także fragmenty roślin oraz jaja i larwy owadów)
- **Wydzieliny** (np. ślina, nasienie, wydzielina z pochwy, pot)



Ślady biologiczne

Współczesna biologia, a zwłaszcza jej dział – genetyka molekularna – to nauka, której dorobek znalazł zastosowanie w naukach prawnych. W praktyce badania śladów biologicznych, najczęściej sprowadza się do badania śladów krwi, nasienia, śliny i włosów. Przy przestępstwach szkodnictwa leśnego kryminalistyka wykorzystuje ekspertyzy biologiczne, które dotyczą badania próbek wody, badań bakteriologicznych oraz analizy dendrogenetycznej DNA.

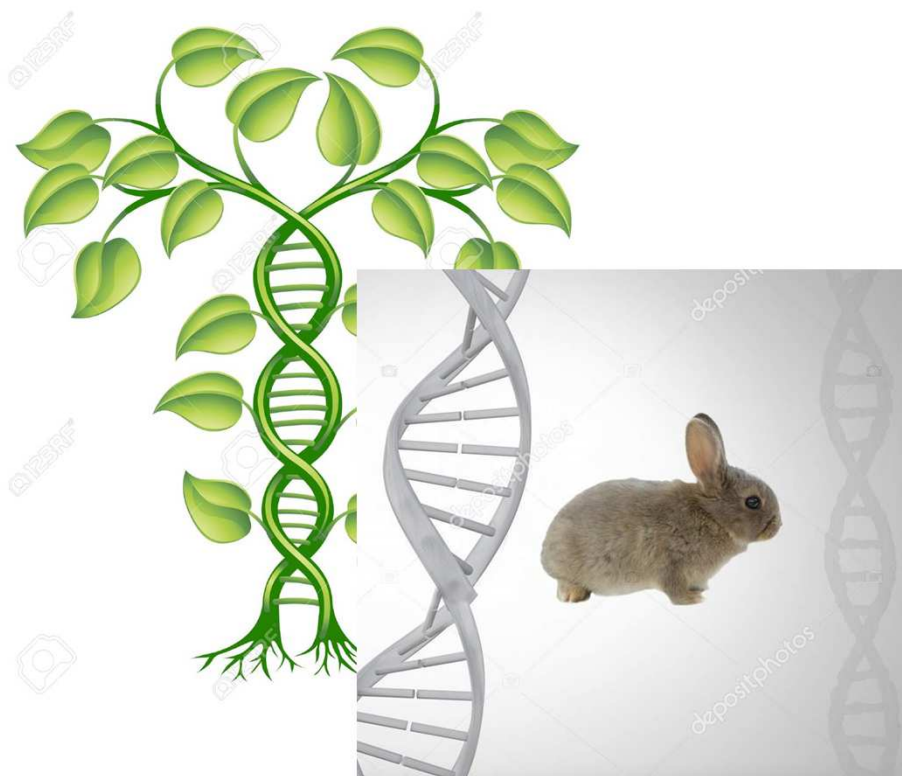


Ślady biologiczne



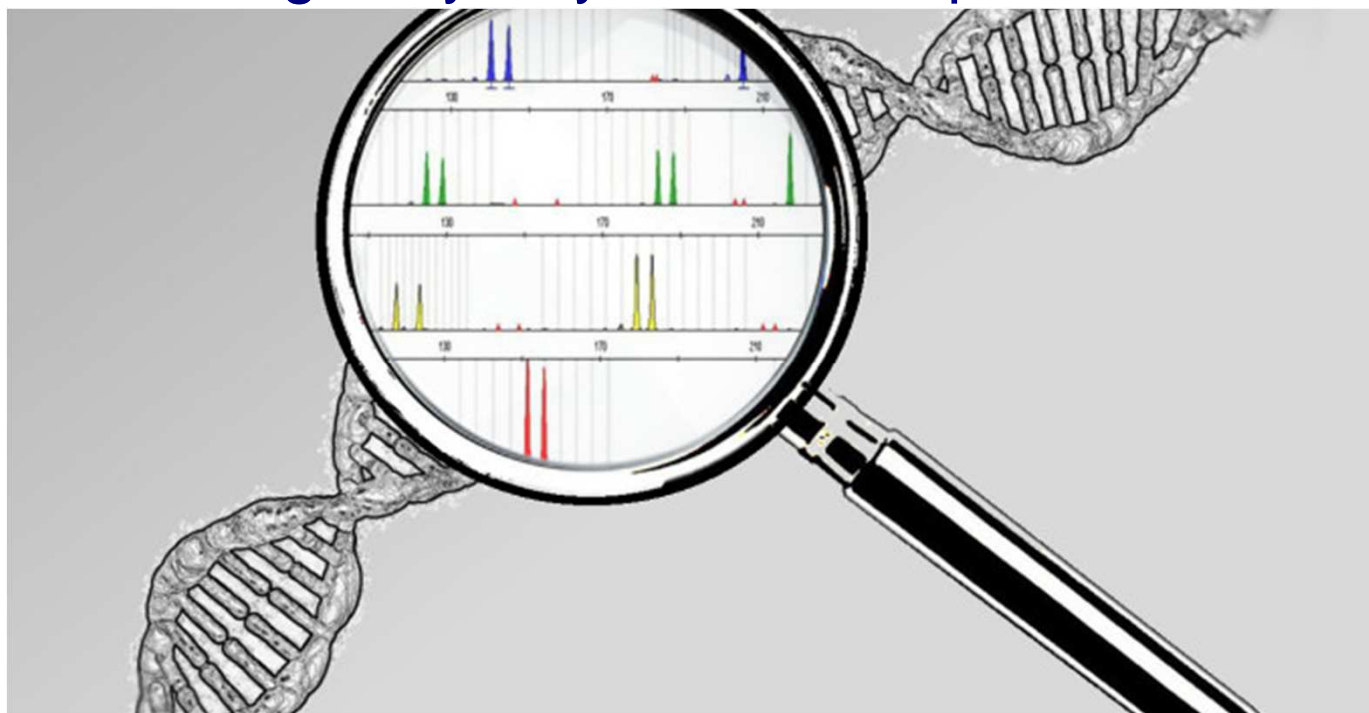
Ekspertyza na podstawie analizy DNA

Badania DNA należą do arsenału kryminalistycznych metod identyfikacji człowieka, zwierząt i roślin. Od kilkunastu lat ślady biologiczne bezapelacyjnie zdobywają przewagę, gdyż analiza DNA zabezpieczonego materiału daje podstawę do wysokiej indywidualizacji jego cech.



Ekspertyza na podstawie analizy DNA

- ▷o raz pierwszy badania genetyczne znalazły procesowe zastosowanie w 1986 r. w Wielkiej Brytanii, w sprawie karnej przeciwko oskarżonemu o zabójstwo i gwałt, w której zabezpieczono ślady biologiczne zawierające materiał genetyczny.
- ✓W Polskiej procedurze karnej pierwsza ekspertyza kryminalistyczna z zakresu badań genetycznych została opracowana w 1989 r.



Eksperytyza na podstawie analizy DNA

Obecnie badania DNA są już w sprawach karnych rutynową procedurą identyfikacji sprawcy czynu, nie tylko w stosunku do człowieka, lecz także organizmów roślinnych (pierwsze badania przeprowadzono w Arizonie w 1995 r., kiedy to analiza DNA części drzewa umożliwiła udowodnienie winy sprawcy zabójstwa kobiety). Do badań DNA wystarczają nawet niewielkie ilości śladów pochodzenia biologicznego.



Ekspertyza na podstawie analizy DNA

Podstawą prawną postanowienia o wydaniu opinii biegłych z zakresu przeprowadzenia identyfikacji drewna na podstawie analizy DNA jest art. 193§1 k.p.k. Powołanie biegłego następuje najczęściej przy skomplikowanych sprawach oraz gdy sprawca nie przyznaje się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Ponadto w wielu przypadkach wiedza szczególna biegłego jest potrzebna do ustalenia istotnych okoliczności umożliwiających udowodnienie sprawstwa. Znajduje to potwierdzenie zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i procesowego.





Baza DNA

W bazie danych DNA gromadzi się i przetwarza informacje dotyczące osób (art. 21a ust. 1 pkt 2)

- a) osób wymienionych w art. 74 i 192a kodeksu postępowania karnego,
- b) osób o nieustalonej tożsamości oraz osób usiłujących ukryć swoją tożsamość,
- c) zwłok ludzkich o nieustalonej tożsamości,
- d) śladów nieznanymi sprawców przestępstw,
- e) osób stwarzających zagrożenie, o których mowa w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r.
- f) osób zaginionych,
- g) osób spokrewnionych z osobami zaginionymi (art. 15 ust. 1 pkt 3a lit. c),
- h) nieletnich dopuszczających się czynów zabronionych przez ustawę jako przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego.

Zarządzenie nr 26 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 lipca 2017 r. w sprawie wykonywania przez Policję zadań związanych z przetwarzaniem informacji o wynikach analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA) oraz prowadzeniem danych DNA.

Baza DNA





DNA pomogło udowodnić winę złodzieja drewna

Na początku 2014 roku Strażnicy Leśni z Nadleśnictwa Zaporowo otrzymali zgłoszenie o wycięciu i kradzieży świerka.

Poszukiwania doprowadziły do posesji, gdzie znajdował się ciągnik rolniczy, ale nie było drewna. Właściciel ciągnika wypierał się wszystkiego. Chociaż zebrane ślady wskazywały na sprawcę, nie było pewne, gdzie jest drewno. Strażnicy przypomnieli sobie, że na przyczepie ciągnika znajdowały się nadstawki drewniane, świeżo pomalowane jasnobrązową farbą. Pobrano niewielki element z deski i pnia w lesie. Porównanie tych dwóch próbek wskazało, że miały takie samo DNA.

Sprawca został skazany za kradzież, a następnie w powództwie cywilnym o pokrycie kosztów przeprowadzenia ekspertyzy DNA i ich zwrot.

DNA pomogło udowodnić winę złodzieja drewna





Literatura

- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego
- Wytyczne nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 30 sierpnia 2017 r. w sprawie wykonywania niektórych czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów.
- Zarządzenie nr 27 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 lipca 2017 r. w sprawie wykonywania przez Policję zadań związanych z prowadzeniem zbiorów danych daktyloskopijnych
- Zarządzenie nr 26 Komendanta Głównego Policji z dnia 10 lipca 2017 r. w sprawie wykonywania przez Policję zadań związanych z przetwarzaniem informacji o wynikach analizy kwasu deoksyrybonukleinowego (DNA) oraz prowadzeniem danych DNA.
- J.A. Nowakowska, T. Pasternak *Zastosowanie analiz drewna w postępowaniu karnym* – Centrum Informacyjne Lasów Państwowych Warszawa 2014
- Dr A. Działuk *Identyfikacja osobnicza drzew leśnych za pomocą markerów DNA* – Uniwersytet im. K.Wielkiego w Bydgoszczy
- *Ślady kryminalistyczne Ujawnianie, zabezpieczanie, wykorzystanie* – pod red. M. Goc, J. Moszczyński – PTK Difin
- *DNA pomogło udowodnić winę złodzieja* - http://www.olsztyn.lasy.gov.pl/aktualnosci/-/asset_publisher/1M8a/content/dna-pomoglo-udowodnic-wine-zlodzieja-drewna#.W8mkcPYwjIU

Dziękuję za uwagę.

